

Vilniaus pedagoginis universitetas
Baltų proistorės katedra

Eugenijus Jovaiša

Vėluikių (Tauragės raj.) plokštinio kapinyno
2006–2007 metų tyrinėjimų

ATASKAITA

VILNIUS 2007

TURINYS

- I. TYRINĖJIMŲ ISTORIJA
- II. TYRINĖTŲ PLOTŲ IR KAPŲ APRAŠYMAS
 - 1 PLOTO TYRINĖJIMAI
 - 2 PLOTO TYRINĖJIMAI
 - 3 vyro kapas

 - 3 PLOTO TYRINĖJIMAI
 - 1 vyro kapas
 - 2 moters kapas

 - 4 PLOTO TYRINĖJIMAI
 - 5 PLOTO TYRINĖJIMAI
- III. IŠVADOS
- IV. RADINIŲ SĄRAŠAS
- V. KAPINYNŲ, PLOTŲ IR KAPŲ PLANAI
- VI. KAPINYNŲ TYRINĖJIMŲ FOTOGRAFIJOS
- VIII. RADINIŲ FOTO NUOTRAUKOS

I. TYRINĖJIMŲ ISTORIJA

Vėluikių plokštinis kapinynas yra Tauragės rajone, Skaudvilės seniūnijoje. Įrengtas ant aukšto Ančios upės dešiniojo kranto, apie 0,55 km į P nuo tilto per kelią Kryžkalnis – Sovetskas, apie 0,45 km į V nuo Ančios ir Suvirkštės (Ančios kairysis intakas) santakos ir apie 60 m į P nuo Rolando Zinkaus vienkiemio. Vėluikių kapinynas yra garsiųjų Ivangėnų (Karšuvos) ir Ivangėnų piliakalnių kaimynystėje. Jie yra apie 0,5 km į vakarus nuo kapinyno anapus Ančios ir juosiami tos pačios, Suvirkštės, upės, kuri čia pat įteka į Ančią.

Iš P pusės Ančios krantas siekia apie 8 metrus, ir čia vingį daranti Ančia nuolat plauna krantą. Įvairiais laikais vietos gyventojai surinkdavo žalvarnių radinių. Nedidelė dalis pateko į vadinamąjį Skaudvilės savivaldybės muziejų. 2004 ar 2005 metais čia mačiau kūginiais galais antkaklę, lankinę sege ir juostinę apyrankę. Apžiūrėtieji daiktai datuoti III – IV amžiais. Kalbinau Tauragės žmones, kad šie daiktai atsidurtų Tauragės „Santakos“ muziejuje, kur sudarytos geros vertybių saugojimo sąlygos, tačiau iš to nieko neišėjo.

Vėluikių plokštinis kapinynas kaip archeologijos paminklas įtrauktas į 1972 metais išleistą Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašą, AR 1191 numeriu įtrauktas į dabartinį Kultūros paveldo departamento (KPD) paskelbtą nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašą. 1977 metais pasirodžiusiame Lietuvos TSR archeologijos atlaso III tome nurodoma, kad atsitiktiniai radiniai yra patekę į dabartinį Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus Archeologijos skyrių (Nr. 767 – 786, 789, žr. *Lietuvos TSR archeologijos atlasas*. III tomas. Vilnius: Mokslas, 1977. P. 120). Kapinyną ne kartą lankė tuometinės Mokslinę metodinę kultūros paminklų apsaugos tarybos, o nepriklausomybės metais – ir Kultūros paveldo centro archeologai.

2004 metais VPU Istorijos fakulteto studentų praktikos metu buvo lankomi Tauragės rajono paminklai. Dalyvaujant Tauragės apskrities KPD teritorinio padalinio specialistui Algirdui Remeikiui ir Tauragės savivaldybės inspektoriui Edmundui Mažrimui, buvo apžiūrėtas ir Vėluikių plokštinis kapinynas. Apžiūros metu, 2004 metų liepos 22 d., buvo surašytas aktas, kuriame konstatuota, kad „Kapinynas prieina prie Ančios upės, kuri šioje vietoje daro vingį. Dėl to kapinyno pietinis kraštas, prieinantis prie upės, jau tris dešimtmečius plaunamas upės srovės ir taip griaunamas. Per šį laikotarpį nuplauta nemaža kapinyno dalis...“. Išvadinėje dalyje rekomenduota: „Kapinyną būtina kuo greičiau archeologiškai ištirti, kadangi nesibaigianti Ančios upės kranto erozija toliau naikina kapinyną.“.

2006 metų rugsėjo 11 – 17 dienomis, gavus finansavimą iš KPD, buvo pradėti Vėluikių plokštinio kapinyno tyrinėjimai (Leidimas Nr. 180, išduotas 2006-09-05). Ančios upės skardžio pakraštyje buvo ištirtas 150 kvadratinų metrų plotas (5 plotai kiekvienas po 10x3 m). Tyrinėjimų metu plotuose 2 ir 3 atidengti trijų nedegintų mirusiųjų kapai. Du iš jų priklausė vyrams (kapai Nr. 1 ir Nr. 3) ir vienas – moteriai (kapas Nr. 2). Nedegintų mirusiųjų kapai IV amžiaus antrąja puse – V amžiumi. Plotų planus braižė ir kapus piešė dailininkas Algirdas Remeikis. Tyrinėjimuose darbuose nuolat dalyvavo Tauragės „Santakos“ muziejaus Istorijos skyriaus vedėjas Vytautas Mažeika, kuriam ir kartu Skaudvilės seniūnui Virgilijui Budvyčiui dėkoju už paramą. Archeologinę praktiką atliko Vilniaus pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto II kurso studentai. Tyrinėjimų metu rastuosius dirbinius restauravo Vilniaus pilių tyrimo centras „Lietuvos pilys“, cheminę analizę atliko P. Gudyno restauravimo centras, o mikrocheminius – Pilių tyrimo centras „Lietuvos pilys“. Restauravimo, cheminių ir mikrocheminių tyrimų protokolai saugomi ten pat. Antropologinę ir antropometrinę griaučių ekspertizę atliko Vilniaus universiteto Antropologijos katedros prof. Rimantas Jankauskas.

2007 metų liepos mėnesį Vėluikių kapinyno tyrinėjimai buvo tęsiami. Centrinėje kalvelės dalyje, Š – P kryptimi, vienas šalia kito buvo suplanuoti du plotai (plotas Nr. 6 ir plotas Nr. 7). Jų Š – P kraštinės ilgis buvo po 12 m., o R – V atitinkamai 6 ir 5 metrai. Taigi, iš esmės statmenai 2006 m. tirtiems plotams Nr. 2 ir Nr. 3 buvo tyrinėjamas 132 kv. m plotas. Nė viename iš šių plotų nei kapų, nei atsitiktinių radinių nerasta. Plotas Nr. 8 buvo suplanuotas siekiant sujungti 2006 metais tirtuosius plotus su 2007 metais tiriamais. Jis netaisyklingos formos, apie 2 x 11 m. Taigi, 22 kv. m. plotas. Šiame plote taip pat jokių su proistorės laikų žmogaus veikla susijusių radinių nerasta. 9 tyrinėjimų plotas buvo ištirtas pačioje Ančios kranto atbrailoje, tačiau ir čia nieko nerasta. Visuose plotuose, tuoj po velėnos, 20 – 30 cm gylyje, dengėsi nejudintas smėlio maišyto su žvyru sluoksnių. Vidutiniškai visuose plotuose buvo pasiektas 110 cm gylis, tačiau jokių kapų pėdsakų nerasta. Paskutinis, 10 tyrinėjimų plotas buvo suplanuotas R kapinyno dalyje. Ištyrus 10 x 3 m plotą, jokių kapų nerasta. Taigi, 2006 metais ištyrus 150 kv. m plotą, o 2007 metais – 184 kv. m plotą, galima daryti tokias išvadas:

1. Vėluikių tyrimai yra pavėluoti. Viltys, kad kapinynas iš buvusiojo Ančios iškyšulio plito į likusiąją kalvos dalį, nepasiteisino;
2. Ančia, pakeitusi savo vagą, nuvertė iškyšulį ir jame buvusius kapus;
3. Į klausimą, ar artimojoje aplinkoje dar gali būti kapų, atsakymą galėtų duoti tik stacionarus moksliniai tyrinėjimai;

4. Vėluikių kapinyne ištirtieji kapai paveldo ir mokslo požiūriu itin vertingi: patikslinta Nemuno žemupio kultūros šiaurės vakarinė riba. Ji nusikėlė į Skaudvilės apylinkes šalia Ivangėnų-Karšuvos piliakalnio ir Pilkapių kultūrai skiriamų Adakavo pilkapių. Aiškesnė tapo skalvių arealo šiaurinė riba, ir Ivangėnų-Karšuvos piliakalnius galima laikyti skalviškais;
5. Dabartiniu metu Vėluikių plokštinio kapinynui priskiriamas plotas yra privati Juozo Klimašausko nuosavybė. Kyla klausimas, ar šią vietovę ir toliau laikyti archeologijos paminklu.

Su 2006 metų Vėluikių plokštinių tyrimų rezultatais buvo supažindinta Tauragės ir Lietuvos visuomenė. Tauragėje pasirodė straipsnis, skirtas Vėluikių kapinėjimams (Tauragės kurjeris. 2006-09-19), o LTV savo laidoje „Požiūris“ 2006-11-02 parodė laidą, skirtą baltų laidojimo papročiams. Be kitos medžiagos, parodyta ir filmuota Vėluikių plokštinio kapinyno medžiaga. Ši laida pridedama ir yra DVD kataloge „!Veluikiu video“. Dokumentas – „2006-11-02-Poziuris.mp4“. Su 2007 metų tyrinėjimais rajono visuomenę supažindino „Tauragės kurjerio“ žurnalistas Arūnas Strikaitis. Jis birželio 26 d. paskelbė straipsnį „Santakos“ muziejus pasipildė radiniais iš Vėluikių“.

II. TYRINĖTŲ PLOTŲ IR KAPŲ APRAŠYMAS

Didžiausią grėsmę kapinynui darė ir daro Ančia, kuri nuolat plauna eroduojantį aukštą kapinyno šlaitą. Todėl pirmiausia buvo siekiama ištirti pietinę kapinyno dalį prie Ančios skardžio. Todėl R – V kryptimi buvo atmatuotas 50 m ilgio ir 3 m ilgio plotas, kuris buvo padalintas į 5 tiriamuosius plotus po 10 x 3 m dydžio. R – V viso ploto (50x3 m) ašis buvo atžymėta skaitmenimis nuo 1 iki 50, o Š – P ašis – raidėmis A, B, C.

1 PLOTO TYRINĖJIMAI

Kvadrato A4, 19 cm aukštyje nuo žemės paviršiaus rasti sutrupinti žmogaus apatinio žandikaulio fragmentai. Skutinant tiriamąjį plotą, povelėniniame sluoksnyje atsidengė nemenkų – 20x30x20, 30x30x30 cm dydžio ir mažesnių – akmenų grupė. Iš akmenų grupės vaizdo nesudarė įspūdis, kad tai buvo sąmoningos žmogaus veiklos rezultatas. Akmenų grupė buvo žvyro maišyto su smulkiais akmenimis sluoksnyje. Tokios sudėties žemė buvo visame tyrinėtame 1-ajame plote tuoj po velėnos sluoksnio. Tik R ploto dalyje, prie pat jo sandūros su 2 plotu, žvyras perėjo į smėlio sluoksnį. R tiriamojo ploto pusėje pasiekus 63 cm, o V pusėje 40 cm gylį, paaiškėjo, kad visame plote pasiektas nejudintas žemės sluoksnis. Jokių kapų ar jų liekanų visame plote be anksčiau minėto sutrupinto apatinio žmogaus žandikaulio nerasta, ir ploto tyrimai buvo užbaigti.

2 PLOTO TYRINĖJIMAI

2 plotas pratęsė 1-ąjį R kryptimi. Jo R – V ašis pratęsė skaitmeninį žymėjimą iki 20 metro, o Š – P ašis žymėta tomis pačiomis raidėmis A, B, V.

Kvadrato B15, tuoj po velėnos sluoksnio, 18 cm gilyje nuo žemės paviršiaus, dalis žmogaus dešiniojo šlaunikaulio ir dubens kaulų pradžia. Kvadrato B17, 19 cm nuo žemės paviršiaus, atsidengė žmogaus smegeninės skliauto fragmentas. B15 kvadrato pradėję dengtis griaučiai pilnai atsidengė 53 cm gilyje nuo žemės paviršiaus. Paaiškėjo, kad į 1,09x0,8 m dydžio duobę buvo suversti žmogaus griaučių fragmentai: abu šlaunikauliai ir jiems iš šonų – abiejų dubenkaulių fragmentais. Sprendžiant iš jų, mirusysis, greičiausiai, buvo vyras. Jokių radinių ar organinės medžiagos liekanų griaučių fragmentų aplinkoje nebuvo rasta. Susidarė įspūdis, kad kažkas arimo metu rastuosius fragmentus tiesiog palaidojo nedidelėje duobėje. Jokių duomenų, kad tai galėtų būti proistorės laikų griaučiai, nėra. Dar galima pridurti, kad, sprendžiant iš šlaunikaulių padėties, mirusysis buvo palaidotas galva į PV 220° kampu.

B17 kvadrato pradėję dengtis griaučiai pilnai atsidengė 49 cm gilyje nuo žemės paviršiaus. Čia, kaip ir B15 kvadrato, buvo suverstos žmogaus griaučių dalys. 1,81x1,65 m dydžio duobėje rastas sukiužęs žmogaus smegeninės skliauto fragmentas, žastikauliai, plaštakos kaulai, slanksteliai, apatinio žandikaulio su dantimis fragmentai, ilgųjų kaulų dalys. Jokių dirbinių ar organinės medžiagos liekanų prie jų nerasta, ir sieti juos su proistorės laikų gyventojais nėra jokio pagrindo.

Toliau tiriant plotą, 38 cm gilyje nuo žemės paviršiaus, kvadrato A14 buvo rastas geležinis įmovinis kirvis, o tame pat gilyje, tačiau kvadrato C18 buvo rastas geležinis įmovinis peilis.

0,40 m gilyje nuo žemės paviršiaus, kv. B13 atsidengė žmogaus kaukolės viršugalvis. 0,59 m gilyje nuo žemės paviršiaus atsidengė dalis kapo kontūro, kurio ilgis buvo 1,4, o plotis – 1,25 cm. Paaiškėjo, kad mirusiojo kojūgalis atsidarė Ančios šlaite. 0,63 m gilyje nuo žemės paviršiaus atsidengė vyro griaučiai, kuriems suteiktas 3 numeris. Tai atsitiko dėl to, kad 3-iajame plote rastieji 1 vyro ir 2 moters kapai buvo žymiai aukštesniame horizonte ir jie anksčiau atsidengė.

3 vyro kapas

0,63 m gilyje nuo žemės paviršiaus, kvadratuose A12, B12, A13, B13, A14, B14, atidengta kapo duobės dalis. Likusioji „iškrito“ iš ploto ribų, kadangi ilgieji kaulai nuo dubenkaulių buvo jau Ančios šlaite. Pradžioje atrodė, kad mirusiojo griaučių likę tik iki dubenkaulių. Tiriant toliau paaiškėjo, kad šlaunikauliai, blauzdikauliai, pėdų kaulai yra išlikę, tačiau jie atsidūrę gerus 10 cm žemiau nei viršutinė kūno dalis. Kaip čia atsitiko, lieka neaišku. Nelabai įtikima, kad buvo iškasta nuožulni duobė. Labai įtikima, kad čia bus nuolat griūvančio Ančios šlaito padariniai. Kapo duobėje jokių degesių, keramikos šukių ar organinės medžiagos nerasta.

Mirusysis buvo palaidotas aukštiejiems, ištiestomis kojomis. Galva kiek nusvirusi į dešinę pusę. Dešinioji ranka sulenkta smailiu kampu ir padėta ant krūtinės, kairioji – kiek „atmesta“ į šalį ir padėta pilvo srityje. Mirusysis galva nukreiptas į ŠV 315 laipsnių kryptimi.

Prof. dr. Rimantas Jankauskas nustatė, kad 3-me kape palaidotas 40 – 45 metų vyras. Detalesni analizės rezultatai yra R. Jankausko pasirašytame „Vėluikių kapinyno (Tauragės raj.) 2006 m. tyrimų antropologinės medžiagos analizės rezultatuose“.

Įkapės

Ant dešinėsios mirusiojo rankos buvo užmata viena žalvarinė juostinė apyrankė, o ant tarp tos pačios rankos pirštų rasti užmaiti du įvijiniai žiedai. Ant kairiosios rankos buvo užmata žalvarinė storėjančiais galais apyrankė, o pirštakaulių srityje rastas masyvus įvijinis žiedas. Jis padarytas iš žalvarinės stačiakampio pjūvio juostos taip, kad centrinės žiedo dalies įvija yra platesnė, o į galus ji susiaurinta.

12 cm nuo apatinio mirusiojo žandikaulio, kairėje krūtinės pusėje, kojele ant stuburo slankstelių ir lankelių į kapo išorę (statmenai kapo ašiai) buvo rasta žalvarinė lankinė žieduotoji segė. Jos kairysis įvijinis lankelis buvo nulaužtas dar prieš dedant į kapą. Tuoj po jos, kojūgalio link, buvo rasta antra žalvarinė lankinė žieduotoji segė su žiedeliu virš lankelio. Šioji padėta priešingai – kojele į kapo išorę, o lankelis rėmėsi į stuburo slankstelius.

Dešinėje galvūgalio pusėje, smaigaliu į kapo išorę (į Š), 19 cm nuo galvos ir išilgai kapo ašies, buvo padėtas geležinis įmovinis lauro lapo formos plunksna ietigalis. Kairiajame galvūgalyje, 23 cm nuo viršugalvio, įkote į R (statmenai kapo ašiai) buvo padėtas geležinis įtviriamasis peilis. Šalia jo rastas geležinis įmovinis kirvis. Savo laiku kirvis buvo įsmeigtas į kapo pagrindą ar karsto dugną (kotas buvo išilgai kapo ašiai kojūgalio link (į P)). Kirvio akmenys smarkiai ištrupėję, tačiau susidaro įspūdis, kad šie, prieš dedant į kapą, buvo rituališkai nulaužti.

Dar kaukolės viršugalvio horizonte, 40 – 45 cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pradėjo dengtis smulkios žalvarinės lazdelės, smulkios sferos pavidalo žalvarinės kniedės (jų rasta apie 300 vnt.), stambus žalvarinis kryžiaus pavidalo dirbinys. Pasiekus kapo pagrindą paaiškėjo, kad čia buvo žirgo aprangai priklausančios kamanos su žąslais ir kario aprangai skirtina perpetė. Kokia tvarka žalvarinėmis sferos pavidalo kniedėmis buvo puoštos odinės kamanų, žąslų ir perpetės dalys išsiaiškinti nebuvo įmanoma. Reikalas tas, kad abu daiktus laidojimo apeigų metu nesistengė tvarkingai padėti kaip kad kartais būna. Čia buvo kitaip: jas tiesiog „iš vienos rankos“ nuleido virš mirusiojo galvos, ir šie – kamanos su žąslais ir perpetė – persipynė sudarydami bendrą gumulą. Todėl, norint prieiti prie kito horizonto, teko nuimti aukščiau atsidūrusias kamanų, žąslų ir perpetės detales. Restauravimo metu pavyko išsiaiškinti bent jau tiek, kad žalvarinėmis sferos pavidalo kniedėmis puošė kamanų diržus ties žalvarinėmis grandinėmis. Tyrinėjimų metu paaiškėjo perpetei, kamanoms ir žąslams priklausantys elementai.

Kamanos:

- 1) *odiniai kamanų diržai*. Jie ties žąslų žalvarinėmis grandinėmis buvo puošti sferos pavidalo žalvarinėmis kniedėmis. Jų gausa nekelia abejonių, kad jomis buvo puošiami ir kiti kamanų diržai, tačiau kokį ornamentą iš jų sudarė – išsiaiškinti nebuvo įmanoma;
- 2) *geležinė kamanų sagtis*. Ji ovalo formos, padaryta iš pjūvyje suploto aštuonkampio formos geležinio strypo. Salties liežuvėlis iki pusės yra stačiakampio formos, o vėliau jam suteikta spyglio forma, kuri pjūvyje yra trapecijos formos (ilgoji kraštinė yra liežuvio apačia);
- 3) *žalvariniai kryžiaus pavidalo kamanų skirstikliai* (3 vnt.). Visų jų pakraščiai ornamentuoti išmuštų duobučių ir įrėžtų griovelių ornamentu. Kiekvieno kryžiaus pavidalo skirstiklio užapvalintuose galuose buvo iškiršta kiaurymė, į kurią įverta sferos formos žalvarinė kniede. Dviejų stambesniųjų skirstiklių antrosiose pusėse išlikusios perkryžiuotos plokštelės. Jos turėjo sustiprinti jungiamąsias vietas, kad diržai netrūktų. Trečiasis, smulkesnis, kryžiaus pavidalo skirstiklis tokių plokštelių blogojoje pusėje neturi;
- 4) *stambus ornamentuotas pūsmėnulis formos žalvarinis pakabutis* su apskrita grandine, į kurią įverta su diržu jungianti grandis;
- 5) Skirstiklis su *ornamentuotu trapecijos formos žalvariniu pakabučiu*. Viršutinėje dalyje yra ausele, į kurią įverta žalvarinė grandis, prie kurios pritvirtintos trys plokštelės su kniedėmis galuose skirtos odiniams dirželiams pritvirtinti.

Žąslai:

- 1) triniai, sudaryti trijų stačiakampio formos geležinių strypelių, kurių galai išploti, užsmailinti ir juos užlenkus tarpusavyje sujungti;
- 2) triniai žąslai užbaigti stambiomis žalvarinėmis grandinėmis. Prie kiekvienos buvo pritvirtintos dvi plokštelės su kniedėmis galuose. Jos skirtos sujungti žąslus su vadelėmis ir kamanomis (prie siarųjų dirželių tvirtinama trejomis kniedėmis, prie plačiųjų – dvejomis poromis kniedžių).

Perpetė:

- 1) be odinio diržo, iš kurio liko ovalo formos sagtis, padaryta iš pjūvyje suploto aštuonkampio formos žalvarinio strypo. Salties liežuvėlis iki pusės yra stačiakampio formos, o vėliau jam suteikta spyglio forma, kuri pjūvyje yra trapecijos formos (ilgoji kraštinė yra liežuvio apačia). Šios salties konstrukcija labai panaši kaip geležinės kamanų sagties;

2) *trapecijos formos žalvarinė plokštelė-jungtis*. Jo siaurojoje dalyje iškaltos dvi kiaurymės ir per jas perversa sferos formos kniedė. Plačiojoje dalyje iškaltos dvi poros kiaurymių ir per jas perversos dvi sferos pavidalo žalvarinės kniedės;

3) *stačiakampio formos ornamentuota žalvarinė plokštelė-jungtis*. Plačiojoje viršutinėje dalyje savo laiku turėjo būti iškirstos 4 kiaurymės (dabar išliko dvi). Žalvarinės juostelės pagalba (pervėrus odą ir įvėrus į kiaurymes) oda buvo sujungta su ornamentuota plokštele. Apatinėje plokštelės dalyje buvo iškirstos 5 kiaurymės (gerai matosi keturios). Aukščiau aprašytu būdu jis buvo sujungiamas su plačiu odiniu perpetės diržu. Plokštelė buvo papuošta keliomis žalvarinių ornamentuotų lazdelių eilėmis (iš viso prie perpetės rasta 13 smulkių dekoruotų lazdelių). Kiekviena lazdelė pjūvyje buvo pusapvalio formos, o jos išgaubtoji dalis statmenai išilginei ašiai įrėžta. Savo laiku dalis iš jų buvo panaudotos dekorui: priklijuotos prie plokštelės, o centre palikta neužpildyta erdvė;

4) *ornamentuotas žalvarinis pakabutis*. Tai trapecijos formos plokštelė, kurios šonai įspausti, o plačioji apatinė dalis užsukta taip, kad sudaro tūtą. Viršutinėje dalyje buvo iškirstos penkios kiaurymės. Žalvarinės lazdelės pagalba (pervėrus odą ir įvėrus į kiaurymes) perpetės pakabutis buvo sujungtas su perpetės odiniu diržu. Viršutinė pakabučio dalis prie tūtos, atrodo, buvo papuošta dvejomis eilėmis žalvarinių plokštelių. Kiekviena padaryta iš žalvarinės skardos juostelės įmušant sferos pavidalo formą. Žvelgiant iš priekio susidaro sferos pavidalo kugelių eilė. Apačios papuošimui galėjo būti naudojamos ir ilgosios lazdelės.

Perpetės ir kamanų tyrinėjimų metu buvo rasta žalvarinė išpūstais šonais tūtelė su įpjovimu. Ji, greičiausiai, turėjo priklausyti perpetei ir galėjo tarnauti kaip odinio diržo dekoratyvus užbaigimas.

V ploto dalyje pasiekus 46 cm gylį, o R dalyje – 70 cm gylį visame plote atsidendė nejudintas gruntas, ir šio ploto tyrinėjimai buvo užbaigti.

3 PLOTO TYRINĖJIMAI

3 plotas pratęsė 2-ąjį R kryptimi. Jo R – V ašis pratęsė skaitmeninį žymėjimą iki 30 metro, o Š – P ašis žymėta tomis pačiomis raidėmis A, B, V.

1 vyro kapas

A22 kvadrato, 20 cm gylyje nuo žemės paviršiaus, P ploto atbrailoje (prie pat Ančios skardžio), atsidendė geležinio ietigalio smaigalys, atgręžtas į Š pusę. 46 cm gylyje nuo žemės paviršiaus atsidendė vyro kapo viršutinioji dalis. Nuo dubens kaulų griaučiai, plaunant Ančiai, nuslinko į upę. Iškęs kapo duobės kontūras buvo 1,04 pločio ir 0,73 m ilgio. Į kapo duobės galas buvo užapvalintas. Kapo duobės dugnas pasiektas 58 cm gylyje nuo žemės paviršiaus.

Mirusysis buvo palaidotas aukštiekninkas, galva kiek nusvirusi į dešinę pusę. Kairioji ranka kiek „atmesta“ į šalį ir sulenkta 45 laipsnių kampu. Plaštaka siekė dešinėsios rankos dilbio kaulus. Dešinioji ranka taip stipriai sulenkta, kad dilbio kaulai buvo mažne lygiagretūs žastikauliui. Mirusysis galva nukreiptas į ŠV 350 laipsnių kryptimi.

Prof. dr. Rimantas Jankauskas nustatė, kad 1-me kape palaidotas 18–20 metų vyras, bet, neturint dubens kaulų, palieka abejonę. Tačiau kape rastosios įkapės nekelia abejonių, kad tai vyro kapas. Detalesni analizės rezultatai yra R. Jankausko pasirašytame „Vėluikių kapinyno (Tauragės raj.) 2006 m. tyrimų antropologinės medžiagos analizės rezultatuose“.

Įkapės

Po apatinių žandikaulių, kairėje mirusiojo pusėje, kojele ant stuburo slankstelio (į V) ir lankelių į kapo išorę (į R), rasta žalvarinė lankinė žieduotoji segė. Prie jos antrosios pusės buvo prilipę organinės medžiagos liekanų. Jos cheminiai tyrimai (tyrėja V. Lukšėnienė) parodė, kad du audinio fragmentai buvo vilnoniai.

Ant kairiosios mirusiojo rankos buvo rasta žalvarinė juostinė apyrankė, o pirštakaulių srityje – žalvarinis įvijinis žiedas. Antra žalvarinė juostinė apyrankė rasta ant dešinėsios rankos, o pirštakaulių srityje – antras žalvarinis įvijinis žiedas.

Kairėje galvos pusėje buvo rasti ginklai. 9 cm nuo kaukolės, išilgai kapo ašiai, smaigaliu į kapo išorę (į Š), buvo rastas geležinis lauro lapo pavidalo ietigalis. Po ietigaliu buvo padėtas kovos peilis. Jo smaigalys buvo nukreiptas kojūgalio link, o ašmenys įsmeigti į kapo dugną. Su peiliu, greičiausiai, yra susijusi geležinė sagtis, kuri buvo rasta dešinėje kapo pusėje, ties dešiniuuoju žastikauliu. Tai, greičiausiai, perpetės diržo sagtis.

Kapo duobės dugnas atsidendė 58 cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Nuimant griaučius ir radinius, apatinio žandikaulio srityje buvo rastas gintarinis karolis. Daugiau kokių nors dirbinių ar organinės medžiagos liekanų nerasta.

2 moters kapas

Kvadratuose A22,23,24, B22,23, C22,23, 40 cm gylyje nuo žemės paviršiaus išsiskyrė kapo duobės kontūras. Kapo duobėje angliukų ar organinės medžiagos liekanų nerasta. Jos ilgis buvo 2,10 m, plotis – 0,85 m. Kapo duobės galai užapvalinti. Tame pat gylyje ėmė dengtis ir kapo konstrukcijai priklausanti 6 akmenų grupė. Dešinėje mirusiosios liemens pusėje į vieną eilę nuo viršugalvio kojūgalio link buvo sudėti 5 akmenys, o kairėje kapo pusėje, ties galvūgaliu, buvo padėtas vienas stambus akmuo: ilgis – 18, plotis – 15, aukštis – 8 cm. Dešinėsios pusės akmenų dydžiai (skaičiuojama nuo galvos kojų link): 1) ilgis – 15, plotis – 11, aukštis – 11 cm; 2) 5,5x5x3 cm; 3) 16x20x9 cm; 4) 15x20x6 cm; 5) 11x11x6 cm.

42 cm gylyje nuo žemės paviršiaus atsidengė kaukolės viršugalvis, o 62 cm gylyje nuo žemės paviršiaus pilnai atsidengė moters kapas. Mirusioji buvo palaidota aukštiekninka, galva kiek nusvirusi į kairę pusę, o kojos ištiestos. Dešinioji ranka buvo „atmesta“ į šalį, sulenkta buku kampu, o plaštakos kaulai turėjo būti padėti ant skreito (dilbio kaulai ir pirštakauliai neišliko). Kairioji ranka buvo sulenkta 45 laipsnių kampu ir padėta ant krūtinės. Mirusiosios galva nukreipta į PV 138 laipsnių kampu.

Prof. dr. Rimantas Jankauskas nustatė, kad 2-me kape palaidota 25 – 30 metų moteris. Detalesni analizės rezultatai yra R. Jankausko pasirašytame „Vėluikių kapinyno (Tauragės raj.) 2006 m. tyrimų antropologinės medžiagos analizės rezultatuose“.

Įkapės

Ant kairiosios rankos žastikaulio galvutės, smailiu į kojūgalį, rasta geležinė yla. Dešiniojo dubenkaulio vidinėje pusėje, galvute į kapo išorę, buvo rastas geležinis lazdelinis smeigtukas (juo, greičiausiai, buvo susegta laidojimo marška). Ant dešiniojo dubens kaulo rastas žalvarinis įvijinis žiedas.

79 cm gylyje buvo pasiektas kapo duobės dugnas. Nei degėsių, nei organinės medžiagos liekanų kapo duobėje nerasta.

Tolesni 3 ploto tyrinėjimai parodė, kad kapų čia daugiau nebėra. V ploto dalyje pasiekus 73 cm gylį, o R – 52 cm gylį nuo žemės paviršiaus visame plote atsidengė nejudintas gruntas – gelsvos spalvos smėlis, kuris vietomis buvo pamaišytas su smulkiu žvyru. Tuo ploto 3 tyrinėjimai buvo užbaigti.

4 PLOTO TYRINĖJIMAI

4 plotas pratęsė 3-ąjį R kryptimi. Jo R – V ašis pratęsė skaitmeninį žymėjimą iki 40 metro, o Š – P ašis žymėta tomis pačiomis raidėmis A, B, V. Plotas, kaip ir ankstesnieji, išplanuotas ant Ančios skardžio pakraščio, tačiau kalvelė, kuriame buvo įrengtas kapinynas, pakankamai smarkiai šioje vietoje ima žemėti. Tyrinėjant plotą, visame jame nesimatė jokių kapų požymių: visur vienas ir tas pats tamsios arba tamsiai rudos spalvos smėlis. Todėl buvo daromi kontroliniai ploto įgilinimai, kurie kas 3 metrus siekė 89, 77 cm nuo žemės paviršiaus. Visame plote buvo pasiektas nejudintas žemės sluoksnis, ir šio ploto tyrinėjimai buvo baigti.

5 PLOTO TYRINĖJIMAI

5 plotas pratęsė 4-ąjį R kryptimi. Jo R – V ašis pratęsė skaitmeninį žymėjimą iki 40 metro, o Š – P ašis žymėta tomis pačiomis raidėmis A, B, V. Plotas, kaip ir ankstesnieji, išplanuotas ant Ančios skardžio pakraščio. Šio ploto R galas „atsirėmė“ į aplinkinį, kalvelę supantį, lauką. Tyrinėjant plotą, visame jame nesimatė jokių kapų požymių: visur vienas ir tas pats tamsios žemės sluoksnis. Todėl buvo daromi kontroliniai ploto įgilinimai, kurie kas 3 metrus siekė nuo V galo (h – 53 cm) 94 cm, 135 cm, o R gale – 42 cm nuo žemės paviršiaus. Praktiškai tai buvo kalvelės šlaitas, ir jame jokių kapų požymių nerasta. Visame plote buvo pasiektas nejudintas žemės sluoksnis, ir šio ploto tyrinėjimai buvo baigti.

III. IŠVADOS

1. 2006 metais Vėluikių kapinyne buvo ištirtas 150 kv. m plotas, o 2007 metais – 184 kv. metrai.
2. Tyrimai patvirtino, kad pagrindinė kapinyno dalis sugriuvo į Ančios upę.
3. Rasti trys kapai, iš kurių 1-as ir 3-ias priklausė vyrams, o 2-asis – moteriai.
4. Kapai datuoti D periodu (350 – 450 m. po Kr.). Žieduotoji segė iš 1 kapo ir storėjančiais galais apyrankė iš 3 kapo rodytų, kad šiuos kapus reikėtų datuoti V a. viduriu ar net antra amžiaus puse.
5. Kapai skirtini Nemuno žemupio kultūros finaliniam etapui ir sietini su skalvių etnosu.
6. Nemuno žemupio kultūros arealas patikslintas: jis šiaurėje siekia Skaudvilės apylinkes Ančios aukštupyje.
7. Rastieji kapai įdomūs moksliniu požiūriu, – atveria naują skalvių etnoso istorijos puslapį.

IV. RADINIŲ SĄRAŠAS

1-as vyro kapas

1. Ietigalis, įmovinis, lauro lapo formos plunksna, geležinis. L – 26,6 cm, plotis ties įmova – 1,6 cm, ties plunksnos įmova – 3,6 cm. Pjūvyje rombo formos, storis – 0,6 cm. Įmovos skersmuo – 2,4 cm, meduko skersmuo – 2,0 cm. Įmovos gylis – 6,6 cm.
2. Peilis, įtveriamasis, geležinis L – 24,6 cm, ašmenų ilgis – 18,5 cm, įkotės ilgis – 6,1 cm, ašmenų plotis – 3,2 cm. Nugarėlės storis – 0,5 cm. Peilio viršūnė nuleista žemyn.
3. Sagtis, geležinė. Ovalo formos. Dydis – 5,04x3,35 cm. Lankelis pjūvyje daugiakampio formos, ties liežuvėlio užkaba 0,4 cm skersmens, o ties liežuvėlio spygliu – 0,6x0,7 cm dydžio. Liežuvėlis spyglio galas yra sunykęs ir nesiekia lankelio.
4. Segė, lankinė žieduotoji lenkta kojele. Cu lydinys. Aukštis – 11,4 cm, įvijos plotis – 9,1 cm. Prie jos rastas vilnos audinys ir siūlai. Užkabos aukštis – 5,2 cm. Adatos ilgis – 9,0 cm. Kojelės plotis – 0,8 cm, ties įvija – 0,65 cm. Segės įvijos lankelis ir segės liemuo daugiakampio pjūvio. Kojelės ir liemens pradžia puošta dvejomis poromis žiedelių, o tarpas tarp jų apsuktas žalvarine juostele. Tarpai tarp viršutinės ir apatinės žiedelių grupės užpildytas tinkliniu raštu. Segės lankelis ties įvija puoštas dvigubais žiedeliais. Kojelės pabaiga taip puošta dviem porom dvigubų žiedelių, o tarpas – tinkliniu raštu. Ornamentuotų plotų aukščiai (skaičiuojant nuo kojelės galo) – 0,8, 0,6, 0,9 cm. Įvijos lankelis yra daugiakampio pjūvio ir pereina į įviją, o šios galai nėra puošti žiedeliais. Segės nugarėlės pabaiga ties įvija yra ornamentuota įžambių brūkšnelių („X“ pavidalo) raštu.
5. Apyrankė, juostinė. Cu lydinys. Dydis – 6,3x5,05. Juostelė pjūvyje sferiška, jos aukštis – 0,62 cm, storis – 0,28 cm. Apyrankės galai ornamentuoti dvejais grioveliais. Ornamentuotos dalies plotas – 0,45 cm.
6. Apyrankė, juostinė. Cu lydinys. Dydis – 6,3x5,1. Juostelė pjūvyje sferiška, jos aukštis – 0,8 cm, storis – 0,25 cm. Apyrankės galai ornamentuoti dvejais grioveliais ir eile smulkių brūkšnelių. Ornamentuotos dalies plotai – 1,2 ir 1,0 cm.
7. Žiedas, įvijinis. Cu lydinys. Padarytas iš siauros žalvario juostelės, kuri pjūvyje trikampio formos. Žiedo skersmuo – 2,35 cm, aukštis – 1,5 cm, vielos plotis – 0,10 cm, aukštis – 1,0 cm.
8. Žiedas, įvijinis. Cu lydinys. Padarytas iš siauros žalvario juostelės, kuri pjūvyje trikampio formos. Žiedo skersmuo – 2,0 cm, aukštis – 2,0 cm, vielos plotis – 0,10 cm, aukštis – 1,0 cm.
9. Karolis, gintarinis, tamsiai raudonos spalvos. 1,1x0,9 cm dydžio, aukštis – 0,39 cm. Vidinės kiaurymės skersmuo – 0,28 cm.

2-as moters kapas

1. Yla, geležinė. Ilgis apie 7 cm.
2. Smeigtukas, lazdelinis, geležinis. Ilgis apie 11 cm, galvutės skersmuo apie 2 cm.
3. Žiedas, įvijinis, žalvarinis. Skersmuo – 2,1, aukštis 2,3.

3-ias vyro kapas

1. Kirvis, įmovinis, lanko formos, geležinis. Kirvio aukštis – 15,1 cm. Ašmenų plotis – 4,6 cm. Liemens plotis ties įmova – 3,0 cm; iš priekio – 2,25 cm. Įmovos dydis 3,6x2,6 cm; koto skersmuo 2,95x2,95 cm. Koto įmovos gylis – 4,9 cm. Ašmenų darbinė dalis nulaužta.
2. Ietigalis, įmovinis, lauro lapo formos plunksna, geležinis, ilgis – 23,2 cm; įmovos skersmuo – 2,4 cm (įmovoje išlikęs meduko fragmentas). Pjūvyje rombo formos. Ietigalio skersmuo ties plunksna – 1,3 cm. Plunksnos plotis – 3,0 cm, storis – 0,7 cm.
3. Peilis, įtveriamasis, geležinis L – 24,5 cm, ašmenų ilgis – 18,2 cm, įkotės ilgis – 6,3 cm, ašmenų plotis – 2,7 cm. Nugarėlės storis – 0,3 cm. Peilio viršūnė nuleista žemyn.

4. Žašlų grandinės (2 vnt.). Cu lydinys. Prie kiekvienos grandinės buvo pritvirtintos dvi plokštelės su kniedėmis galuose. Jos skirtos sujungti žašlus su vadelėmis ir kamanomis (prie siaurųjų dirželių tvirtinama trejomis kniedėmis, prie plačiųjų – dvejomis poromis kniedžių).

Grandinės 1 skersmuo – 9,97 cm. Grandis pjūvyje daugiakampio formos, 1,1x0,9,5 cm dydžio. Siaurosios jungiamosios plokštelės ilgis – 6,1 cm, plotis – 1,2 cm. Skardelės storis – 0,1 cm. Plačiosios jungiamosios plokštelės ilgis – 3,6 cm, plotis – 2,1 cm. Skardelės storis – 0,1 cm.

Grandinės 2 skersmuo – 10,0 cm. Grandis pjūvyje daugiakampio formos, 1,1x0,1,1 cm dydžio. Siaurosios jungiamosios plokštelės ilgis – 4,8 cm, plotis – 1,25 cm. Skardelės storis – 0,1 cm. Plačiosios jungiamosios plokštelės ilgis – 3,6 cm, plotis – 1,85 cm. Skardelės storis – 0,1 cm.

Prie žiedų rasta 3 stačiakampio formos ir 27 sferos pavidalo Cu lydinio kniedžių.

5. Žašlų trinarės jungtys, geležinės. Ilgis – 22,3 cm. geležinės jungtys pjūvyje stačiakampio formos, 0,6x0,5 cm dydžio. Jungčių galvučių skersmuo – 2,2 cm. Atskirų jungčių ilgiai – 9,6, 8,5 (centrinė jungtis), 7,5 cm. Prie jų buvo 15 sferos pavidalo Cu lydinio kniedžių.

6. Kamanų sagtis, geležinė. Ji ovalo formos, padaryta iš pjūvyje suploto aštuonkampio formos geležinio strypo. Sagties liežuvėlis iki pusės yra stačiakampio formos, o vėliau jam suteikta spyglio forma, kuri pjūvyje yra trapecijos formos (ilgoji kraštinė yra liežuvio apačia). Sagties dydis – 4,8x3,8 cm. Lankelio pjūvis ties liežuvėlio užkaba 0,54x0,49 cm, ties spygliu – 1,0x1,0 cm. Liežuvėlio ilgis – 4,3 cm. Stačiakampės jos dalis aukštis – 1,8, plotis – 0,9 cm. Spyglio plotis 0,6 cm, aukštis (storis) – 0,3 cm.

7. Kamanų skirstiklis su trapecijos formos pakabučiu. Cu lydinys. Stambus ornamentuotas trapecijos formos pakabutis su įspaustais šonais Pakabučio viršuje yra auselė, į kurią įverta žalvarinė grandis. Prie jos pritvirtintos trys plokštelės su kniedėmis galuose. Jos skirtos odiniams dirželiams pritvirtinti. Pakabutis apačioje yra 7,8 cm pločio, viršuje jis 3,2 cm pločio. Aukštis – 5,6 cm. Grandies skersmuo – 3,5 cm, Skirstiklio jungčių ilgiai ir pločiai – 3,9x0,85; 4,3x1,0x4,2x0,9. Skirstiklio jungčių užkaba 1,8 cm skersmens. Sprendžiant iš kniedžių aukščio, oda turėjo būti 0,27 cm storio.

Trapecijos įgaubtų šonų pakraščiai ir viršutinė dalis ornamentuoti dvejomis eilėmis įmuštų taškelių, o plačiausias, apatinis pakraštys, ornamentuotas skersinėmis įkartomis. Vienos eilės taškelių eilė perskiria trapeciją į dvi dalis. Pakabutis apatinė dalis buvo puošta plonomis lazdelėmis, kurios puoštos skersais brūkšneliais.

8. Kamanų pusmėnulio formos pakabutis. Cu lydinys. Pakabučio viršutinėje dalyje yra ašelė, į kurią įverta grandis, o į šią, savo ruožtu, įverta grandis, jungianti pakabutį su kamanų diržais. Pusmėnulio pakabučio plotis – 7,1 cm, aukštis – 6,8 cm, plokštelės storis – 0,2 cm apačioje ir 0,51 cm storio ties ašele. Grandies skersmuo 2,25 cm, vielos skersmuo – 0,5 cm.

Pakabutis ornamentuotas: pusmėnulyje išrėžti du stambūs grioveliai, kurie atkartoja pakabučio didįjį lanką, o trejos plokštumos tarp jų ornamentuotos trejomis poromis lanku išdėstyti taškelių.

9. Kamanų sutvirtinimai. Cu lydinys. Kryžiaus formos, užapvalintais galais (3 vnt.). Visų jų pakraščiai ornamentuoti išmuštų duobučių ir įrėžtų griovelių ornamentu. Kiekvieno kryžiaus pavidalo skirstiklio užapvalintuose galuose buvo iškirta kiaurymė, į kurią įverta sferos formos žalvarinė kniede. Dviejų stambesniųjų skirstiklių antrosiose pusėse išlikusios perkryžiuotos plokštelės. Jos turėjo sustiprinti jungiamąsias vietas, kad diržai netrūktų. Trečiasis, smulkesnis, kryžiaus pavidalo skirstiklis tokių plokštelių blogojoje pusėje neturi.

Kryžiaus pavidalo kamanų sutvirtinimas 1: Dydis – 6,85x6,7 cm, juostelės plotis ties sukryžavimais – 1,8, 1,5, 1, 3, 1,65 cm, galuose (ties kniedėmis) – 1,1, 1,1, 1,1, 1,1 cm. Plokštelės storis – 0,3 cm, kniedžių sferos skersmuo – 0,8 cm, aukštis – 0,5 cm. Antroje pusėje esančių sukryžiuotų plokštelių ilgiai – 6,45 ir 6,2 cm, plokštelės storis – 0,05 cm. Sprendžiant iš kniedės strypelio, odos storis turėjo būti 0,5 cm.

Kryžiaus pavidalo kamanų sutvirtinimas 2: Dydis – 6,4x6,4 cm, juostelės plotis ties sukryžavimais – 1,2, 1,2, 1, 2, 1,1 cm, galuose (ties kniedėmis) – 1,2, 1,15, 1,2, 1,2 cm. Plokštelės storis – 0,3 cm, kniedžių sferos skersmuo – 0,85 cm, aukštis – 0,7 cm. Dirbinys pakraščiuose ornamentuotas įkartų eilėmis. Antroje pusėje esančių sukryžiuotų plokštelių ilgiai – 5,9 ir 5,65 cm, plotis – 0,8 ir 0,73 cm. Plokštelių storis – 0,05 cm. Sprendžiant iš kniedės strypelio, odos storis turėjo būti 0,35 cm.

Kryžiaus pavidalo kamanų sutvirtinimas 3: Dydis – 5,6x5,9 cm, juostelės plotis ties sukryžavimais – 1,2, 1,2, 1, 2, 1,3 cm, galuose (ties kniedėmis) – 1,1, 1,0, 0,95, 1,1 cm. Plokštelės storis – 0,2 cm, kniedžių sferos skersmuo – 0,8 cm, aukštis – 0,4 cm. Dirbinys pakraščiuose ornamentuotas įkartų eilėmis ir įrėžtais grioveliais. Antroje pusėje sukryžiuotų plokštelių nėra. Sprendžiant iš kniedės strypelio, odos storis turėjo būti 0,5 cm.

10. Perpetės diržo sagtis. Cu lydinys. Ji yra ovalo formos, padaryta iš pjūvyje suploto aštuonkampio formos žalvarinio strypo. Sagties liežuvėlis iki pusės yra stačiakampio formos, o vėliau jam suteikta spyglio forma, kuri pjūvyje yra trapecijos formos (ilgoji kraštinė yra liežuvio apačia). Sagties dydis – 3,05x2,3 cm. Ties liežuvėlio užkaba sagties lankelio

skersmuo – 0,35 cm, ties spygliu – 0,5x0,45 cm. Liežuvėlio ilgis – 2,6 cm. Stačiakampės liežuvėlio dalies ilgis – 1,3 cm, plotis – 0,6 cm. Spygliu ilgis – 1,3 cm, pjūvyje trapecijos formos, plačiausioje vietoje 0,4 cm pločio ir 0,2 cm aukščio. Sagties lankelio pakraščiai ornamentuoti įkartų eilėmis.

11. Perpetės plokštelė-jungtis. Cu lydinys. Ji trapecijos formos. Jo siaurojoje dalyje iškaltos dvi kiaurymės ir per jas perversa sferos formos kniedė. Plačiojoje dalyje iškaltos dvi poros kiaurymių ir per jas perversos dvi sferos pavidalo žalvarinės kniedės. Ši plokštelė-jungtis turėjo kažkur jungti odinius diržus. Plokštelės aukštis – 2,55 cm, plačioji dalis – 1,95 cm, siauroji dalis – 1,3 cm. Kniedžių sferų skersmuo – 0,8 cm, aukštis – 0,35 cm. Sprendžiant iš kniedės strypelio ilgio, odos storis turėjo būti 0,3 cm storio. Visas plokštelės paviršius išbraižytas, bet nepanašu, kad tai būtų ornamentas.

12. Perpetės plokštelė-jungtis. Cu lydinys. Ji stačiakampio formos, 3,89x3,95 cm dydžio. Plokštelės storis – 0,04 cm. Platesnėje viršutinėje dalyje savo laiku turėjo būti iškirstos 4 kiaurymės (dabar išliko dvi). Žalvarinės vielutės pagalba (pervėrus odą ir įvėrus į kiaurymes) oda buvo sujungta su ornamentuota plokštele. Apatinėje plokštelės dalyje buvo iškirstos 5 kiaurymės (gerai matosi keturios). Aukščiau aprašytu būdu jis buvo sujungiamas su plačiu odiniu perpetės diržu. Plokštelė buvo papuošta keliomis žalvarinių ornamentuotų lazdelių eilėmis (iš viso prie perpetės rasta 13 smulkių dekoru lazdelių). Kiekviena lazdelė pjūvyje buvo pusapvalio formos, o jos išgaubtoji dalis statmenai išilginei ašiai įrėžta. Savo laiku mažesniosios iš jų galėjo būti priklijuotos prie plokštelės, o centre palikta neužpildyta erdvė. Ornamentuotų erdvių pločiai – 0,6 ir 0,6 cm. Jungiančiųjų vielučių ilgis 0,7 cm.

13. Perpetės pakabutis. Cu lydinys. Tai trapecijos formos plokštelė, kurios šonai įspausti, o plačioji apatinė dalis užsukta taip, kad sudaro tūtą. Viršutinėje dalyje buvo iškirstos penkios kiaurymės. Žalvarinės lazdelės pagalba (pervėrus odą ir įvėrus į kiaurymes) perpetės pakabutis buvo sujungtas su perpetės odiniu diržu. Viršutinė pakabučio dalis prie tūtos, atrodo, buvo papuošta dvejomis eilėmis žalvarinių plokštelių. Kiekviena padaryta iš žalvarinės skardos juostelės įmušant sferos pavidalo formą. Žvelgiant iš priekio susidaro sferos pavidalo kugelių eilė. Apačios papuošimui galėjo būti naudojamos ir ilgosios lazdelės. Pakabučio plotis ties kiaurymėmis – 4,2 cm, plotis ties tūta – 6,0 cm, aukštis – 4,6 cm. Perpetės dekoru lazdelės (9 vnt.). Ilgiausioji lazdelė 5,6 cm ilgio, skersmuo – 0,1 cm. Jos puoštos skersinių griovelių raštu. Perpetės dekoru juostelės su sferomis (3 vnt.). Padarytos iš žalvarinės skardelės įmušant sferas ir greičiausiai naudotos pakabučio viršutinės dalies dekorui. Ilgis – 4,05 cm, plotis 0,25 cm, skardelės storis – 0,1 cm.

14. Perpetės odinio diržo dekoras-kutas (2 vnt.) Cu lydinys. Tai išpūstais šonais tūtelės su įpjovimu. Jos neornamentuotos. Didžiojo kuto ilgis – 2,5 cm, skersmuo – 0,7 cm. Vienas galas atviras. Skardelės storis – 0,5 cm. Mažojo kuto ilgis – 1,8 cm, skersmuo – 0,5 cm

15. Perpetės ir kamanų diržų dekoru elementas – sferos pavidalo ir stačiakampio formos kniedės. Kaip jos buvo sudėtos perpetės dirže ir kamanose – lieka neaišku. Jų rasta apie 300 vnt. Visos Cu lydinio. Absoliučią dalį sudaro kniedės, kurios turi sferos pavidalo kepuraitę. Jos labai įvairių dydžių: didesniųjų sferos skersmuo būna apie 0,75 cm, sferos aukštis – 0,4 cm, o visa kniedė dažnai 1,1 cm aukščio. Tačiau rasta ir smulkesnių, kuriomis, galimas dalykas, kažkokiu ornamentu buvo puošta kovos peilio odinė perpetė. Kitą dalį, o tokių labai nedaug, sudaro kniedės, kurie padarytos viename gale iškalus sferą ir sulenkus skardelę per pusę. Taip gaudavosi savotiška „apreminančioji apkaba“. Tokių kniedžių ilgis 1,5 cm, plotis 0,9 cm, o skardelės storis – 0,07. Sferos skersmuo – 0,7 cm.

16. Segė, lankinė žieduotoji su buožele iš žiedelių virš įvijos. Cu lydinys. Aukštis – 14,7 cm, įvijos ilgis – 16,2 cm. Kojelė lenkta. Užkabos aukštis – 5,82 cm. adatos ilgis – 8,5, o skersmuo – 0,3 cm. Buoželės aukštis – 1,4 cm, o jos žiedelių dydžiai – 1,25x1,18 (apatinis žiedelis) ir 0,9x0,85 (viršutinis žiedelis). Įviją užbaigiančių žiedelių dydžiai: 1,2x1,1 cm, 1,2x1,1 cm.

Segės įvijos lankelis tordiruotas, kojelės ir liemens pradžia puošta dvejomis poromis žiedelių, o tarpas tarp jų apsuktas žalvarine juoste. Segės lankelis ties įvija puoštas pora žiedelių, o lankelio pabaigoje iškyla kompozicija iš dviejų žiedų, iš kurių apatinis yra didesnis, o viršutinis – mažesnis. Įvijos galai puošti žiedelių poromis. Artimesnis įvijai yra didesnis, o įviją užbaigia mažesnis žiedelis.

17. Segė, lankinė žieduotoji lenkta kojele. Cu lydinys. Aukštis – 10,0 cm, įvijos ilgis – 10,0 cm. Segės įvijos lankelis keturkampio pjūvio ir neornamentuotas. Kairioji lankelio dalis ir įvijos užbaigimas nulaužti dar prieš dedant į kapą. Kojelės ir liemens pradžia puošta dvejomis poromis žiedelių, o tarpas tarp jų apsuktas žalvarine juoste. Kojelės pabaiga taip puošta dvigubais žiedeliais. Dešinysis įvijos galas papuoštas žiedeliu (1,2x0,9 cm dydžio). Užkabos aukštis – 3,2 cm, adatos ilgis – 8,2 cm.

18. Apyrankė, juostinė. Cu lydinys. Pjūvyje sferos formos. 7,55x6,2 cm dydžio, lankelio aukštis – 0,7 cm, juostelės storis – 0,25 cm. Apyrankės lankelis neornamentuotas, tačiau apyrankės galai puošti skersiniais brūkšneliais. Ornamentuota 0,7 cm ilgio erdvė (skaičiuojant nuo galų).

19. Apyrankė, storėjančiais galais. Cu lydinys. Pjūvyje apskritimo formos. 8,0x6,5 cm dydžio. Lankelio skersmuo ploniausioje vietoje (priešais galus) yra 0,49 cm, lankelio viduryje – 0,53 cm, galuose – 0,93 cm. Lankelis neornamentuotas, o galuose įrėžta po vieną griovelį.

20. Žiedas, įvijinis. Cu lydinys. Žiedo skersmuo – 2,6 cm, aukštis – 2,7 cm. Viela apskrito pjūvio, jos skersmuo – 0,1 cm. Žiedas neornamentuotas.

21. Žiedas, įvijinis. Cu lydinys. Žiedo skersmuo – 2,2 cm, aukštis – 0,95 cm. Padarytas iš žalvario juostelės, kuri vidurinėje žiedo dalyje yra 0,5 cm pločio ir 0,05 cm storio. Į galus juostelę apvalinama ir užbaigiama smailiais galais. Žiedas neornamentuotas.

22. Žiedas, įvijinis. Cu lydinys. Žiedo skersmuo – 1,64 cm, aukštis – 1,66 cm. Padarytas iš trikampio pjūvio žalvario juostelės, kurios plotis – 0,2 cm, aukštis – 0,1 cm.

Atsitiktiniai 2 ploto radiniai

1. Kirvis, įmovinis, geležinis. Kirvio aukštis – 15,7 cm. Ašmenų plotis – 4,4 cm. Liemens plotis ties įmova – 3,6 cm; iš priekio – 3,3 cm. Įmovos skersmuo – 4,15 cm; koto skersmuo 3,0 cm. Koto įmovos gylis – 5,95 cm.

2. Peilis, įtveriamasis, geležinis L – 22,1 cm, ašmenų ilgis – 15,5 cm, įkotės ilgis – 6,6 cm, ašmenų plotis – 3,1 cm. Nugarėlės storis – 0,05 cm. Peilio viršūnė nuleista žemyn (kaip 1 ir 3 kapuose).

V. KAPINYNŲ, PLOTŲ IR KAPŲ PLANAI

Vėluikių plokštinio kapinyno tyrinėjimų planai yra prie ataskaitos pridėtame DVD. Katalogas – „!Kapinyno plotu ir kapu planai“.

1. Vėluikių plokštinio kapinyno situacija (Veluikiai_situacija.tif).
2. Vėluikių kapinyno aeronuotrauka (Veluikiai-aeronuotrauka.tif).
3. Vėluikių plokštinio kapinyno planas (Veluikiu senkapio planas (1).jpg, Veluikiu senkapio planas (2).jpg).
4. Vėluikių plokštinio kapinyno 2 ploto planas (Veluikiai_02 plotas.tif).
5. Vėluikių plokštinio kapinyno 3 ploto planas (Veluikiai_03 plotas.tif).
6. Vėluikių plokštinio kapinyno 1 kapo įkapių vieta (Veluikiai-1-o vyro kapo ikapes.tif)
7. Vėluikių plokštinio kapinyno 2 kapo įkapių vieta (Veluikiai-2-o moters kapo ikapes.tif).
8. Vėluikių plokštinio kapinyno 3 kapo įkapių vieta (Veluikiai-3-io vyro kapo ikapes.tif).
6. Vėluikių plokštinio kapinyno 1 kapo piešinys (Veluikiu vyro kapo01_planas.jpg).
7. Vėluikių plokštinio kapinyno 2 kapo piešinys (Veluikiu moters kapo02_planas.jpg).
8. Vėluikių plokštinio kapinyno 3 kapo piešinys (Veluikiu vyro kapo03_planas.jpg).
9. Vėluikių tirtųjų plotų planas („Veluikiu planai.jpg“);

VI. KAPINYNŲ TYRINĖJIMŲ FOTOGRAFIJOS

000Veluikiai_vaizdas is toli(1).JPG
000Veluikiai_vaizdas is toli(2).JPG
000Veluikiai_vaizdas is toli(3).JPG
001Veluikiai_iki tyrimu.JPG
002Veluikiai_iki tyrimu.JPG
003Veluikiai_iki tyrimu.JPG
004Veluikiai_iki tyrimu.JPG
008Veluikiai_iki tyrimu.JPG
009Veluikiai_iki tyrimu.JPG
010Veluikiai_iki tyrimu.JPG
011Veluikiai_1 plotas is R puses.JPG
012Veluikiai_1 plotas is R puses.JPG
013Veluikiai_1 plotas is R puses.JPG
014Veluikiai_1 plotas is V puses.JPG
015Veluikiai_1 plotas is V puses.JPG
016Veluikiai_1 plotas is V puses.JPG
017Veluikiai_1 plotas is V puses.JPG
018Veluikiai_griauciai 2 plote(1).JPG
018Veluikiai_griauciai 2 plote(2).JPG
018Veluikiai_griauciai 2 plote(3).JPG
018Veluikiai_griauciai 2 plote(4).JPG
018Veluikiai_griauciai 2 plote(5).JPG
018Veluikiai_griauciai 2 plote(6).JPG
018Veluikiai_griauciai 2 plote(7).JPG
018Veluikiai_griauciai 2 plote(8).JPG
018Veluikiai_griauciai 2 plote(9).JPG
019Veluikiai_2 plotas is V puses.JPG
020Veluikiai_1 ir 2 plotai is V puses.JPG
021Veluikiai_2 plotas is R puses.JPG
022Veluikiai_1-2-3 plotai is V puses.JPG
023Veluikiai_2-1-plotai is V puses.JPG
024Veluikiai_2-1-plotai is V puses.JPG
025Veluikiai_3-2-1-plotai is R puses.JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (01).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (02).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (03).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (04).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (05).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (06).JPG

026Veluikiai_1 kapo tyrimai (07).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (08).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (09).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (10).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (11).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (12).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (13).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (14).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (15).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (16).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (17).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (18).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (19).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (20).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (21).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (22).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (23).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (24).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (25).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (26).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (27).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (28).JPG
026Veluikiai_1 kapo tyrimai (29).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (01).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (02).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (03).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (04).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (05).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (06).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (07).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (08).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (09).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (10).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (11).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (12).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (13).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (14).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (15).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (16).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (17).JPG
027Veluikiai_2 kapo tyrimai (18).JPG
028Veluikiai_2-1-plotai is R puses.JPG
029Veluikiai_3 plotas is V puses.JPG
030Veluikiai_3 plotas is V puses.JPG
031Veluikiai_3 plotas is V puses.JPG
032Veluikiai_4-5 plotai is V puses.JPG
033Veluikiai_3-2 plotai is R puses.JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(01).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(02).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(03).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(04).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(05).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(06).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(07).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(08).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(09).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(10).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(11).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(12).JPG

034Veluikiai_3 kapo tyrimai(13).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(14).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(15).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(16).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(17).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(18).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(19).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(20).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(21).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(22).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(23).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(24).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(25).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(26).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(27).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(28).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(29).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(30).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(31).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(32).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(33).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(34).JPG
034Veluikiai_3 kapo tyrimai(35).JPG
035Veluikiai_4-5 plotai is V puses.JPG
036Veluikiai_4-5 plotai is V puses.JPG
037Veluikiai_3-4-5 plotai is V puses.JPG
038Veluikiai_3-2-1 plotai is R puses.JPG
039Veluikiai_3-4-5 plotai is V puses.JPG

VIII. RADINIŲ FOTO NUOTRAUKOS

1-as vyro kapas

01Veluikiu kapas_apyranke(1).tif
01Veluikiu kapas_apyranke(2).tif
01Veluikiu kapas_ietigalis(1-1).tif
01Veluikiu kapas_ietigalis(1-2).tif
01Veluikiu kapas_peilis(1-1).tif
01Veluikiu kapas_peilis(1-2).tif
01Veluikiu kapas_sagtis(1-1).tif
01Veluikiu kapas_sagtis(1-2).tif
01Veluikiu kapas_sege(1-1).tif
01Veluikiu kapas_sege(1-2).tif
01Veluikiu kapas_sege(1-3).tif
01Veluikiu kapas_sege(1-4).tif
01Veluikiu kapas_ziedas(1-1).tif
01Veluikiu kapas_ziedas(1-2).tif
01Veluikiu kapas_ziedas(2-1).tif
01Veluikiu kapas_ziedas(2-2).tif
01Veluikiu kapas_karolis(1-1).tif
01Veluikiu kapas_karolis(1-2).tif

3-as vyro kapas

03Veluikiu kapas_ietigalis(1-1).tif
03Veluikiu kapas_ietigalis(1-2).tif
03Veluikiu kapas_jungtis ir pakabutis perpetei(1-1).tif
03Veluikiu kapas_jungtis ir pakabutis perpetei(1-2).tif
03Veluikiu kapas_kamanu pakabutis menulis(1-1).tif

03Veluikiu kapas_kamanu pakabutis(1-2).tif
03Veluikiu kapas_kamanu pakabutis(1-1).tif
03Veluikiu kapas_kamanu pakabutis(1-2).tif
03Veluikiu kapas_kamanu skirstikliai(1-1).tif
03Veluikiu kapas_kamanu skirstikliai(1-2).tif
03Veluikiu kapas_kirvis(1-1).tif
03Veluikiu kapas_kirvis(1-2).tif
03Veluikiu kapas_kirvis(1-3).tif
03Veluikiu kapas_kirvis(1-4).tif
03Veluikiu kapas_kniedes (1).tif
03Veluikiu kapas_kniedes (2).tif
03Veluikiu kapas_kniedes (3).tif
03Veluikiu kapas_kniedes (4).tif
03Veluikiu kapas_kniedes (5).tif
03Veluikiu kapas_peilis(1-1).tif
03Veluikiu kapas_peilis(1-2).tif
03Veluikiu kapas_plokstele-jungtis perpetei (1-1).tif
03Veluikiu kapas_plokstele-jungtis perpetei (1-2).tif
03Veluikiu kapas_sagtis kamanu(1-1).tif
03Veluikiu kapas_sagtis kamanu(1-2).tif
03Veluikiu kapas_sagtis perpetei (1-1).tif
03Veluikiu kapas_sagtis perpetei (1-2).tif
03Veluikiu kapas_sege(1-1).tif
03Veluikiu kapas_sege(1-2).tif
03Veluikiu kapas_sege(1-3).tif
03Veluikiu kapas_sege(1-4).tif
03Veluikiu kapas_sege(2-1).tif
03Veluikiu kapas_sege(2-2).tif
03Veluikiu kapas_sege(2-3).tif
03Veluikiu kapas_tutele perpetei(1-1).tif
03Veluikiu kapas_tutele perpetei(1-2).tif
03Veluikiu kapas_zaslai(1-1).tif
03Veluikiu kapas_zaslai(1-2).tif
03Veluikiu kapas_zaslai(1-3).tif
03Veluikiu kapas_zaslu grandis(1-1).tif
03Veluikiu kapas_zaslu grandis(1-2).tif
03Veluikiu kapas_zaslu grandis(2-1).tif
03Veluikiu kapas_zaslu grandis(2-2).tif
03Veluikiu kapas_ziedas(1-1).tif
03Veluikiu kapas_ziedas(1-2).tif
03Veluikiu kapas_ziedas masyvus(2-1).tif
03Veluikiu kapas_ziedas masyvus(2-2).tif
03Veluikiu kapas_ziedas(3-1).tif
03Veluikiu kapas_ziedas(3-2).tif

Vėluikių kapinyno 2007 metų tyrinėjimų plotų Nr. 6 – 10 foto nuotraukos:

Veluikiai-2007-01.JPG – Vėluikių plokštinio kapinyno tyrinėjimų momentas;
Veluikiai-2007-02.JPG – Vėluikių kapinyno plotas Nr. 6 iš Š pusės;
Veluikiai-2007-03.JPG – Vėluikių kapinyno plotas Nr. 7 iš Š pusės;
Veluikiai-2007-04.JPG – Vėluikių kapinyno plotai Nr. 6 ir 7 iš R pusės;
Veluikiai-2007-05.JPG – Vėluikių kapinyno plotas Nr.6 iš P pusės;
Veluikiai-2007-06.JPG – Vėluikių kapinyno plotai Nr. 7 iš P pusės;
Veluikiai-2007-07.JPG – Vėluikių kapinyno plotas Nr. 8 iš R pusės;
Veluikiai-2007-08.JPG – Vėluikių kapinyno plotas Nr. 8 iš ŠR pusės;
Veluikiai-2007-09.JPG – Vėluikių kapinyno plotas Nr. 6 ir Nr. 7 iš Š pusės;
Veluikiai-2007-01.JPG – Vėluikių kapinyno plotas Nr. 9 iš R pusės;
Veluikiai-2007-11.JPG – Vėluikių kapinyno plotas Nr. 10 iš P pusės.

Atsitiktiniai radiniai iš 2-ojo ploto

Veluikiu plotas2_kirvis(1-1).tif

Veluikiu plotas2_kirvis(1-2).tif

Veluikiu plotas2_kirvis(1-3).tif

Veluikiu plotas2_peilis(1-1).tif

Veluikiu plotas2_peilis(1-2).tif